

Nguyễn Lương Bằng - Người cộng sản tiêu biểu

Đồng chí Nguyễn Lương Bằng (với các bí danh: Anh Cả, Anh Cả Đỏ, Sao Đỏ-những tên gọi kính trọng mà nhiều thế hệ chiến sĩ cộng sản dành tặng)

Là một nhà cách mạng chuyên nghiệp, nổi tiếng của Đảng và Nhà nước ta; một mẫu mực về đạo đức cách mạng, tấm gương trong sáng, luôn toàn tâm, toàn ý phục vụ sự nghiệp cách mạng, phụng sự nhân dân.

Đồng chí Nguyễn Lương Bằng từng giữ các chức vụ: Ủy viên dự khuyết Trung ương, Ủy viên Trung ương, Ủy viên Thường vụ Trung ương, Tổng Thanh tra Chính phủ, Phó chủ tịch nước (1969-1979)

Nguyễn Lương Bằng sinh ngày 2-4-1904 tại thôn Đông, xã Đoàn Lâm (nay là xã Thanh Tùng, huyện Thanh Miện, tỉnh Hải Dương) trong một gia đình nhà Nho nghèo có truyền thống yêu nước. Lớn lên, Nguyễn Lương Bằng làm việc trên các tàu biển; đến năm 1925 thì sang làm cho một tàu binh Pháp, đậu ở Sa Diện, thuộc tô giới Pháp ở Quảng Châu, Trung Quốc. Lúc này, tiếng bom của Phạm Hồng Thái ở Sa Diện nhằm giết toàn quyền Đông Dương Merlin trong lúc đang ở Sa Diện làm thức tỉnh tâm hồn Nguyễn Lương Bằng. Ông đã đi viếng mộ Phạm Hồng Thái ở Hoàng Hoa Cương.

Noi gương Phạm Hồng Thái, ý nghĩ hoạt động cách mạng bắt đầu nảy nở trong người thanh niên yêu nước Nguyễn Lương Bằng. Ít lâu sau, Nguyễn Lương Bằng gặp Hồ Tùng Mậu (đồng chí Ích), một nhà hoạt động cách mạng chuyên nghiệp lúc ấy đang ở Quảng Châu. Thông qua Hồ Tùng Mậu, Nguyễn Lương Bằng được gặp đồng chí Nguyễn Ái Quốc (lúc này mang bí danh là Vương) tại Quảng Châu. Đây là lần đầu tiên Nguyễn Lương Bằng gặp Nguyễn Ái Quốc. Tháng 12-1925, Nguyễn Lương Bằng tham gia lớp huấn luyện chính trị do Nguyễn Ái Quốc tổ chức tại Quảng Châu và được kết nạp vào Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên (Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí Hội).

Hàng đầu từ trái sang: Đồng chí Nguyễn Lương Bằng, Tướng Phạm Kiệt và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ảnh: Tư liệu

Sau lớp huấn luyện chính trị, Nguyễn Lương Bằng xin về nước hoạt động và tạm biệt Nguyễn Ái Quốc vào khoảng tháng 9-1926. Nhiệm vụ chính của Nguyễn Lương Bằng lúc này là tổ chức đường giao thông Hải Phòng-Hương Cảng (Hồng Công) để đưa thanh niên trong nước ra nước ngoài học tập và chuyển tài liệu, sách báo từ nước ngoài vào trong nước.

Về nước, Nguyễn Lương Bằng hoạt động tại Hải Phòng. Một thời gian sau, ông xuống tàu Sông Bô làm việc; tàu thường qua Hương Cảng và Quảng Châu. Làm việc trên tàu này, ông đã chuyển nhiều sách, báo, tài liệu cách mạng về nước. Giữa năm 1929, Tổng bộ Thanh niên điều động Nguyễn Lương Bằng sang Hương Cảng, giao cho ông công tác liên lạc giữa Hương Cảng và Quảng Châu. Tại Hương Cảng, vào cuối năm 1929, Nguyễn Lương Bằng được kết nạp vào một chi bộ của An Nam Cộng sản Đảng, lúc ấy hoạt động tại Hương Cảng; cuối năm 1929, được tổ chức phân công đến công tác tại Thượng Hải, làm hầu bàn tại một cửa hàng ăn uống và hoạt động bí mật tại đây.

Những ngày hoạt động tại Thượng Hải, Nguyễn Lương Bằng đã cùng với một số người ra Báo Kèn gọi lính, đồng thời, vận động công nhân Nhà máy Ócxigien lập Hội Tương tế, nhằm giúp đỡ nhau trong hoạn nạn và hướng về Tổ

quốc. Ông viết: “Từ các tổ chức của anh em công nhân, tôi phát triển sang anh em bồi bếp, bà con buôn bán, rồi bắt mối với trại lính khố đỏ, khố xanh và lính thủy. Từ tổ chức quần chúng, tôi tiến lên xây dựng cơ sở đảng, nhờ đó, phong trào lên mạnh”.

Những ngày ở Thượng Hải, Nguyễn Lương Bằng hoạt động rất hiệu quả và được gặp Nguyễn Ái Quốc, khi Người đang dừng chân tại Thượng Hải, trên đường sang Liên Xô. Vào khoảng tháng 8-1930, cũng tại Thượng Hải, Nguyễn Lương Bằng, một lần nữa, lại được gặp Nguyễn Ái Quốc.

Tháng 5-1931, tại Thượng Hải, Nguyễn Lương Bằng và Đỗ Ngọc Du (Phiếm Chu) bị mật thám Pháp bắt, do sự phản bội của một người lính khố xanh được giác ngộ. Dù phải chịu cực hình tra tấn của mật thám Pháp, nhưng ông nhất định không khai báo, nên các tổ chức của ta ở Thượng Hải vẫn được an toàn. Sau khi đánh đập và hỏi cung mà không khai thác được gì, nhà cầm quyền Pháp ở tô giới Thượng Hải đã giải Nguyễn Lương Bằng và Đỗ Ngọc Du về nước, giam giữ tại một số nhà tù, trong đó có nhà tù Hải Dương.

Tháng 6-1931, tòa án thực dân tại Hải Dương xử Nguyễn Lương Bằng bản án phát lưu chung thân và chuyển về giam tại nhà tù Hỏa Lò (Hà Nội). Tháng 12-1932, Nguyễn Lương Bằng cùng một số tù chính trị tổ chức vượt ngục thành công; trốn lên Vĩnh Yên, rồi lại quay về huyện Thanh Miện (Hải Dương) tiếp tục hoạt động cách mạng. Cuối năm 1933, ông lại bị bắt trên đường đi công tác tại Bắc Giang. Đầu năm 1934, ông bị chuyển đến giam tại nhà tù Hỏa Lò (Hà Nội) lần thứ hai; đến tháng 5-1935, thì bị đày lên giam tại nhà tù Sơn La. Tháng 8-1943, tổ chức đảng trong nhà tù Sơn La bố trí cho ông vượt ngục thành công, về ở ẩn và hoạt động tại làng Vạn Phúc, Hà Đông. Tại đây, ông đã gặp đồng chí Hoàng Văn Thụ, khi đó là Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương. Vào thời điểm này, đồng chí Hoàng Văn Thụ được Đảng phân công phụ trách công tác tài chính và công tác binh vận của Đảng; đồng thời, được phân công hoạt động trong Mặt trận Việt Minh, giữ chức Chủ nhiệm Tổng bộ. Sau khi đồng chí Hoàng Văn Thụ bị nhà cầm quyền Đông Pháp xử bắn vào tháng 8-1943, đồng chí Nguyễn Lương Bằng được cử làm Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Đảng, được Đảng

phân công phụ trách công tác tài chính và công tác vận động binh lính địch, đồng thời, được phân công hoạt động trong Mặt trận Việt Minh.

Hội nghị Quân sự Cách mạng Bắc Kỳ họp từ ngày 15 đến 20-4-1945, tại nhà ông Ngô Văn Đông (Lý Đông), ở thôn Liễu Ngạn, xã Hoàng Vân, huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang. Hội nghị quyết định việc bố trí quân sự trên phạm vi toàn quốc, nhằm tiến tới tổng khởi nghĩa. Vì vậy, ý nghĩa của hội nghị mang tính toàn quốc. Đồng chí Nguyễn Lương Bằng tham dự hội nghị cùng Tổng Bí thư Trường Chinh (chủ trì) và các đồng chí Võ Nguyên Giáp, Trần Đăng Ninh, Văn Tiến Dũng, Nguyễn Văn Trân, Lê Thanh Nghị, Bạch Thành Phong, Cao Hồng Lãnh... Chuẩn bị khởi nghĩa tháng Tám năm 1945, đồng chí Nguyễn Lương Bằng được bổ sung vào Ủy ban Dân tộc giải phóng, do Hồ Chí Minh làm Chủ tịch.

Hội nghị toàn quốc của Đảng họp từ ngày 13 đến 15-8-1945, tại Tân Trào, huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang. Đồng chí Nguyễn Lương Bằng với tư cách là Ủy viên Thường vụ Trung ương, tham gia hội nghị và phát biểu về cách mạng Việt Nam trong giai đoạn mới. Ngày 16-8-1945, Quốc dân Đại hội khai mạc tại đình Tân Trào, huyện Sơn Dương. Đồng chí Nguyễn Lương Bằng tham dự hội nghị với tư cách Ủy viên Ủy ban Dân tộc giải phóng.

Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, đồng chí Nguyễn Lương Bằng đảm nhiệm nhiều chức vụ quan trọng của Đảng, Nhà nước: Trưởng ban Kinh tế-Tài chính Trung ương, Tổng giám đốc Ngân hàng quốc gia Việt Nam Dân chủ cộng hòa, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền đầu tiên của Việt Nam tại Liên Xô, Tổng Thanh tra Chính phủ, Phó Chủ tịch nước. Đồng chí Nguyễn Lương Bằng mất ngày 20-7-1979, tại Hà Nội, thọ 75 tuổi.

Suốt quá trình hoạt động cách mạng, đồng chí Nguyễn Lương Bằng luôn là tấm gương đạo đức cách mạng mẫu mực, sáng ngời. Có lần, trong ngục tù Hỏa Lò, anh em tù chính trị có được một số tiền do người nhà gửi vào và giao cho Nguyễn Lương Bằng quản lý. Trước khi vượt ngục Hỏa Lò, ông chia số tiền đó, cùng quần áo, thuốc men cho anh em chuẩn bị vượt ngục, còn bản thân mình không giữ một đồng nào.

Trong nhiều năm giữ các chức vụ mà Đảng và Nhà nước giao phó, đồng chí Nguyễn Lương Bằng vẫn chắt chiu từng đồng để bổ sung vào quỹ Đảng. Có những lần đi công tác, ông không dùng tiền của Đảng, mà bí mật về quê bán thóc, lấy tiền đi đường. Vì vậy, nhiều đồng chí quý trọng gọi ông là “Anh Cả Đỏ”, đồng chí “Sao Đỏ”. Tổng Bí thư Trường Chinh từng nói, trong thời gian phụ trách công tác tài chính của Đảng, đồng chí Nguyễn Lương Bằng đã thể hiện đức tính liêm khiết tuyệt đối, rất minh bạch trong hoạt động tài chính, do vậy, Đảng rất yên tâm khi giao đồng chí phụ trách tài chính. Đồng chí Nguyễn Thọ Chân, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Bí thư Thành ủy Sài Gòn-Chợ Lớn, từng nói về đồng chí Nguyễn Lương Bằng: “Anh rõ ràng là người thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư theo gương Hồ Chí Minh vĩ đại. Anh theo Bác không phải bằng thuyết giảng về đạo đức, mà bằng cách sống và chiến đấu theo phong cách hằng ngày của Người”.

Đạo đức cách mạng của đồng chí Nguyễn Lương Bằng đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh giá: “Đó là một cử chỉ vô tư, tốt đẹp, không ham chuộng địa vị, đặt lợi ích của dân tộc, của đoàn kết toàn dân lên trên lợi ích cá nhân. Đó là một cử chỉ đáng khen, đáng kính mà chúng ta phải học tập”. Nhiều năm được làm việc bên Bác, được Bác chỉ bảo tận tình, đồng thời luôn phấn đấu, học tập và làm theo Bác, do vậy đồng chí Nguyễn Lương Bằng kế thừa, học tập được rất nhiều điều từ tấm gương đạo đức ngời sáng của Bác Hồ, suốt đời phấn đấu, hy sinh vì lợi ích của dân tộc, vì hạnh phúc của nhân dân.

Trong quá trình hoạt động cách mạng, đồng chí Nguyễn Lương Bằng rất chú trọng đến xây dựng Đảng, đặc biệt là dựa vào quần chúng để xây dựng Đảng, xem đó là phương châm công tác của mình. Đồng chí cho rằng, nếu không dựa vào quần chúng để xây dựng Đảng, Đảng sẽ dẫn đến tình trạng “lông chân đứng”. Vì vậy, đồng chí ra sức tổ chức, xây dựng các tổ chức, đoàn thể quần chúng, lấy đó làm bàn đạp để xây dựng Đảng. Quan điểm của đồng chí là các tổ chức, đoàn thể quần chúng lớn mạnh, phát triển rộng rãi, thì Đảng cũng sẽ lớn mạnh, phát triển rộng rãi. Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, đồng thời, cũng là sự nghiệp của Đảng, khi kết hợp hai yếu tố đó sẽ tạo nên sức mạnh của Đảng.

Tấm gương đạo đức cách mạng sáng ngời của đồng chí Nguyễn Lương Bằng thể hiện ở phẩm chất một nhà cách mạng bản lĩnh, liêm khiết, lăn lộn với phong trào cách mạng của quần chúng, dưới sự lãnh đạo của Đảng. Ông đã đi vào lịch sử cách mạng Việt Nam, thực sự là tấm gương sáng của chiến sĩ cộng sản bản lĩnh, kiên cường, thực sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, hết lòng phụng sự đất nước, chăm lo hạnh phúc của nhân dân.

Theo báo Quân đội nhân dân Việt Nam.